

Sveta Vojska v svetem letu za vesoljni cerkveni zbor s primernimi nauki, opomini in molitvami. Poleg nemškega (korar V. Kramer v Monastiru) od

viših poterjenega spisa. V Ljubljani 1869. 8. 127. Zal. H. Ničman. Nat. R. Eger (Danic. str. 218).

Književnost.

Letna šolska poročila. 1. Mariborsko učiteljske je izdalo letos svoje prvo letno poročilo, ki nam podaja natančno izveden načrt šolskega vrta mariborskega učiteljskega, marljivo sestavljeno zgodovino zavoda iz peresa ravnatelja g. H. Schreinerja in prof. Lavtarja razpravo: «Einführung in den arithmetischen Unterricht an Lehrerbildungs-Anstalten». — Gojencev je štel zavod 120, in sicer 74 Slovencev, 44 Nemcev in 2 Čeha; od teh so završili šolsko leto 4 z odliko, 81 jih je zrelih, da stopijo v višji razred, 16 jih ima ponavljalno preskušnjo, 3 so ostali neizprašani in padlo jih je 16. — Pripravljalni tečaj je štel 37 in trirazredna vadnica 107 učencev.

2. C. kr. državna nižja gimnazija v Ljubljani je izdala letno poročilo za dve leti skupaj, to je za l. 1890/91. in 1891/92. Na čelu ima poročilo obširno, jako temeljito, 21 strani obsežajočo razpravo g. prof. A. Stritofa «O metodiškem pouku nemščine v I. in II. razredu slovensko-utrakvistiskih gimnazij» (I. del) in pa šolske vesti, katere podaja vodja g. Francšek Wiethaler. Obligatne predmete je poučevalo poleg vodje še 10 profesorjev in gimnazijskih učiteljev, neobligatne predmete pa 6 raznih profesorjev in učiteljev. L. 1890/91. je bilo učencev 305, do jednega vsi Slovenci in vsi katoliške vere. Koncem minulega šolskega leta je bilo 344 učencev, vsi Slovenci in katoliške vere. Odlisnjakov je bilo 58, povoljni uspeh je imelo 216 učencev, nepovoljni 37, ponavljalni izpit bode delalo 32 učencev.

3. Prva mestna petrazredna deška ljudska in obrtna pripravljalna šola v Ljubljani je imela v minulem šolskem letu 444 rednih učencev in jednega gluhonemega privatista. Razred II. in III. sta imela po dva oddelka, razred IV. celo tri oddelke. Samo slovensko je govorilo 431 učencev, slovensko in nemško 12, slovensko in laško 1. Vere so bili vsi rimsko-katoliške. V Ljubljani jih je stanovalo 381, zunaj Ljubljane v bližnjih vaseh 63. Za višji razred je bilo sposobnih 339, nesposobnih 103. Učnih močij je bilo 10 in sicer nadučitelj in nadučiteljica, 5 stalnih učiteljev, 1 katehet in 3 namestni učitelji. Z ljudsko šolo v zvezi je bila obrtna pripravljalna šola za rokodelske učence. V dveh oddelkih je bilo 165 učencev 22 raznih obrtov. Poučevala sta dva učitelja in katehet.

4. Druga mestna petrazredna deška ljudska šola, obrtna pripravljalnica in

šolska delarna v Ljubljani je imela koncem šolskega leta 514 učencev; le slovensko jih je govorilo 497, slovensko in nemško 16, le nemško 1. V Ljubljani je stanovalo 474 učencev, zunaj Ljubljane 40. Vere so bili vsi rimsko-katoliške. Za višji razred je bilo sposobnih 374, nesposobnih 129 in neizprašanih pa 11. Vseh pet razredov je imelo po dva oddelka. Učnih močij je bilo 11, namreč voditelj in nadučitelj g. Francšek Raktelj, 8 stalnih učiteljev, 1 katehet in 1 namestni učitelj. V obrtni pripravljalni šoli je bilo v dveh oddelkih 176 učencev 26 raznih obrtov. Poučevala sta dva učitelja in katehet. V šolsko delarno so se vsprejemali učenci iz dveh višjih razredov ljudske šole. Poučevalo se je v dveh oddelkih; v I. se je vadilo 22 učencev v lepljenstvu in v II. 6 učencev v mizarstvu. Poučevala sta dva učitelja; izdelki so se prepustili koncem leta učencem v last.

5. Štirirazredna mestna nemška deška ljudska šola v Ljubljani je imela v minulem šolskem letu 193 učencev. Vere jih je bilo 191 rimsko-katoliške in 2 protestantovske. Samo nemško jih je govorilo 51, slovensko in nemško 128, nemško in laško 6, nemško in češko pa 3. V Ljubljani jih je stanovalo 174, zunaj Ljubljane pa 19. Za višji razred je bilo sposobnih 114, nesposobnih pa 75, neizprašani so ostali 4. Poučevali so na tej šoli poleg šolskega vodje in nadučitelja g. Božidara Valente dva stalna učitelja, dva kateheta in jeden namestni učitelj.

6. Na mesiniosemrazredni dekliški šoli v Ljubljani je bilo koncem minulega šolskega leta 368 učenek, vse rimsko-katoliške vere. Le slovensko jih je govorilo 235, le nemško 1, slovensko in nemško pa 135. V Ljubljani jih je stanovalo 363, zunaj Ljubljane pa 5. Za višji razred je bilo sposobnih 292, nesposobnih 70 in neizprašanih 6. Učnih močij je bilo 9 in sicer nadučiteljica in voditeljica gospa Julija Moos, 7 stalnih učiteljic in katehet.

7. Vodstvo uršulinskih dekliških šol v Ljubljani je izdalo letos svoje prvo poročilo. Na čelu prinaša članek «Nekaj zgodovinskih črtic o uršulinskih šolah v Ljubljani» in pregled števila učenek od l. 1820. do 1891, sestavil g. Rok Merčun, katehet; potem pa «šolska poročila». Dekliška šola uršulinska je bila osnovana l. 1703, torej pred 189 leti. Zdaj ima tri različne šole, namreč vnanjo, s katero je združen otroški vrtec, potem notranjo in pa višjo

deklisko gospodinjstvo šola. V vseh teh šolah so poučevale izprašane in od šolskih oblastev potrjene učiteljice-redovnice pod vodstvom prednice g. matere Antonije. Veronauk sta poučevala Mons. M. Potočnik in katehet g. R. Merčun. Vnanja šola je štela v 8 razredih koncem šolskega leta 563 učenik; med njimi jih govori samo slovensko 447, slovensko in nemško 86, samo nemško 24 itd. Vere so bile vse rimsko-katoliške. V Ljubljani jih je stanovalo 470, zunaj Ljubljane pa 93. Za višji razred je bilo sposobnih z odliko 116, s I. redom 310, nesposobnih pa 125, neizprašanih 12. Otroški vrtec je imel koncem

šolskega leta 55 deklic. Notranja šola ima tudi 8 razredov, katero obiskujejo deloma tudi vnanje učenke. Vseh učenk je bilo 258, po narodnosti 61 samo slovensko, 22 samo nemško govorečih, 147 pa slovensko in nemško, 10 nemško, slovensko in laško, 15 nemško in laško govorečih itd. V samostanu jih je stanovalo 108, zunaj samostana v Ljubljani 133 in zunaj Ljubljane 17. Vere so bile vse rimsko-katoliške. Višjo deklisko gospodinjstvo šola, ki se je ustanovila l. 1889, je obiskovalo v preteklem šolskem letu 16 učenk v I. letniku in 1 v II. letniku; izostali sta dve, druge pa so napredovale dobro.

Naši dopisi.

Iz Trsta. Konec šolskega leta na slovenski šoli pri sv. Jakobu se je vršil 14. mal. srpana pod predsedništvom preč. g. Ant. Žlogarja, tajnika vodstva v Ljubljani. Navzočni so bili tudi g. prof. M. Mandič, načelnik moške podružnice, urednik lista «Edinost» in mnogo roditeljev in družega občinstva. Sledili smo izpraševanje od prvega do četrtega razreda, kakor tudi v otroškem vrtu ter se prepričali, da naši otroci lepo napredujejo. Gospod Žlogar je v vsakem razredu opominjal otroke in roditelje, prve da naj se marljivo učé, ubogajo svoje učitelje in se spominjajo družbe sv. Cirila in Metoda, ki skrbi za nje. Najprirednejšim so se delila darila: molitveniki in druge poudčne, lepo vezane knjige.

V četrtem razredu se je zahvalil Ivan Lipolt v imeni vseh učencev in součenk svojim ljubljenskim učiteljem, slavnemu vodstvu v Ljubljani in sl. načelnikštvoma moške in ženske podružnice v Trstu in vsem prijateljem našega zavoda. Po izpitu smo si ogledali ženska ročna dela, katera so bila razstavljena v prvem razredu. Razpoloženo je bilo nad 100 komadov raznega dela.

Moramo priznati, da se je letos prav skazala naša učiteljica gđe. Delkin, ki jedina vodi ročna dela. Hvaljezne so ji vse matere in mi.

Otrok je obiskovalo I. razred 54 dečkov, 30 deklic; II. 55 dečkov, 31 deklic; III. 38 dečkov, 24 deklic; IV. 28 dečkov, 14 deklic.

Med letom je izostalo skupno 43 otrok. Napredovalo jih je 163, zaostalo 77.

Z Dobrove pri Ljubljani. Tu in tam je čitati, da je ta ali ona šola premajhna z ozirom na število za šolo godnih otrok. Prišlo je že sedaj do tega, da se piše po listih o šolskih poslopjih. Tako je tudi pri nas. Na Dobrovi je bila do 1885. l. jednorazrednica. Bilo je poslopje, v katerem je bila v prvem nadstropji šolska soba in učiteljevo stanovanje, v priležji pa je bilo cerkvenikovo stanovanje, obstoječe iz dveh majhnih sob. Ko se je pa šola morala

razširiti radi preobilnega števila otrok, zidali smo novo «mežnarijo», iz cerkvenikovega stanovanja pa so napravili drugo šolsko sobo s tem, da so podrli steno med obema sobama. Tako je bil potreben prostor za dvorazrednico dobljen, a pomislilo se pa ni, ali ta zadostuje res postavnim zahtevam in pa številu za šolo godnih otrok ali ne. Ako pa sedaj primerjamo to, kar je, s tem, kar bi moralo biti, vidi se velik razloček. Ukaz ministerstva za uk in bogočastje z dne 19. mal. srpana 1875 št. 2868 zahteva v § 8.: «Šolska izba naj se ravna po številu učencev, a postavno jih ne sme biti nad 80. Vsakemu učencu je potreben prostor 0,6 m². Šolske izbe morajo biti visoke najmanj 3,5 m. Prostora po zraku pride na učenca 3,8 m³.» Kako pa je z našo šolo? Vseh za šolo dosti starih otrok, t. j. od 6. do 12. leta je v tej šolski občini 330. Ker je šola dvorazredna in pouk poludnevni, poučuje se mladina v 4 skupinah; torej pride povprečno na jeden oddelek 82,5 otrok. Ker jih je pa navadno v nižjih oddelkih vedno več, kakor v višjih, se jih sme računati na I. oddelek v I. razredu 110, na II. oddelek 90, na I. oddelek v II. razredu 70 in na II. oddelek 60 otrok. V spodnjih oddelkih je torej nadpostavno število otrok, kateri se ne morejo udeležiti pouka. Pa pogledjmo dalje! Ali zadostujejo šolske sobe postavnim terjatvam? Tudi to ne! Mesto da bi bile sobe po 3,5 m visoke, so le po 3,04 m. Dalje, ker radi pretesnega prostora ne morejo vsi za šolo dosti stari otroci obiskovati šole, jih je v I. oddelku I. razreda 80, v II. oddelku 64, v I. oddelku II. razreda 47 in v II. oddelku 64. Torej pride na vsacega učenca v I. oddelku I. razreda 0,37 m² prostora in 2,245 m³ zraka; v II. oddelku 0,47 m² prostora in 2,806 m³ zraka; v I. oddelku II. razreda 0,64 m² prostora in 3,821 m³ zraka in v II. oddelku 0,47 m² prostora in 2,821 m³ zraka. Na ta način bi smelo v teh sobah biti le po 47 učencev v vsakem oddelku. Kam pa potem z vsemi drugimi?

Kako bi se pa dalo tem nedostatkom v okom priti? Nikakor ne drugače, kakor šola razširiti v tri-